Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTES ELEANORAS ŠARPSTONES [*ELEANOR SHARPSTON*] SECINĀJUMI,
sniegti 2015. gada 23. aprīlī[1]

Lieta C-95/14

Unione nazionale industria conciaria (UNIC),
Unione Nazionale dei Consumatori di Prodotti in Pelle, Materie Concianti, Accessori e Componenti (UNI.CO.PEL)
pret
FS Retail,
Luna srl,
Gatsby srl

(Tribunale di Milano (Itālija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Marķēšanas pienākums, norādot preču izcelsmi — Valsts tiesiskais regulējums, kurā attiecībā uz precēm, kas ražotas ārvalstī un kurās izmantoti itāļu vārdi "cuoio", "pelle" vai "pelliccia", ir paredzēta prasība izcelsmes valsti norādīt uz etiķetes — Pienākuma ievērot bezdarbības periodu attiecībā uz atbilstoši Direktīvai 98/34/EK paziņotu valsts pasākumu neizpilde — Tehnisku noteikumu neīstenojamība strīdā starp privātpersonām — Preču brīva aprite — LESD 34. pants — Pasākumi ar līdzvērtīgu iedarbību — Direktīvas 94/11/EK interpretācija

1. Itālijas iestādes ieviesa pienākumu piestiprināt etiķeti ar izcelsmes valsts norādi ādai, kas gūta ārvalstīs veiktas apstrādes rezultātā (piemēram, krāsošanas[2]), ja itāļu termini "cuoio" (āda), "pelle" (plāna āda) vai "pelliccia" (kažokāda) (vai to atvasinājumi vai sinonīmi) ir izmantoti uz ādas precēm, konkrēti, uz apaviem, kas ir ražoti no šādas ādas. Divas organizācijas ir cēlušas prasības *Tribunale di Milano* (Milānas tiesa), cenšoties novērst, ka saimnieciskās darbības subjekti Itālijā tirgo apavus, kas neatbilst šīm marķēšanas prasībām. Šajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesai tiek jautāts, vai šāds marķēšanas noteikums ir pretrunā LESD 34.–36. pantam par preču brīvu apriti un/vai Direktīvai 94/11/EK[3] (turpmāk tekstā – "Apavu marķēšanas direktīva"), un/vai Modernizētajam muitas kodeksam[4]. Tomēr cits būtisks jautājums, ko iesniedzējtiesa nav tieši uzdevusi, ir par to, vai jau Direktīvas 98/34/EK[5] noteikumu dēļ valsts marķēšanas noteikums varētu būt neīstenojams.

1 — Oriģinālvaloda – angļu.

2 — Dzīvnieku ādas pārstrādes process, lai ražotu ādu, kas ir ilgstošāk izmantojama un mazāk sadalās salīdzinājumā ar neapstrādātu materiālu.

3 — Eiropas Parlamenta un Padomes 1994. gada 23. marta [Direktīva 94/11/EK] par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz tādu materiālu norādīšanu marķējumā, kurus izmanto patērētājiem paredzētu apavu galvenajās sastāvdaļās (OV 1994, L 100, 37. lpp.), ar grozījumiem, kas izdarīti ar i) Aktu par Čehijas Republikas, Igaunijas Republikas, Kipras Republikas, Latvijas Republikas, Lietuvas Republikas, Ungārijas Republikas, Maltas Republikas, Polijas Republikas, Slovēnijas Republikas un Slovākijas Republikas pievienošanās nosacījumiem un pielāgojumiem Līgumos, kas ir Eiropas Savienības pamatā (OV 2003, L 236, 33. lpp.), ii) Padomes 2006. gada 20. novembra Direktīvu 2006/96/EK, ar ko pielāgo dažas direktīvas preču brīvas aprites jomā saistībā ar Bulgārijas un Rumānijas pievienošanos (OV 2006, L 363, 81. lpp.), un iii) Padomes 2013. gada 13. maija Direktīvu 2013/15/ES, ar ko pielāgo dažas direktīvas brīvas preču aprites jomā saistībā ar Horvātijas Republikas pievienošanos (OV 2013, L 158, 172. lpp.).

4 — Skat. šo secinājumu 3. punktu.

5 — Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 22. jūnija [Direktīva 98/34/EK], kas nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko standartu un noteikumu, un Informācijas sabiedrības pakalpojumu noteikumu sfērā (OV 1998, L 204, 37. lpp.; turpmāk tekstā – "Direktīva 98/34").

Savienības tiesības

Līgums par Eiropas Savienības darbību

2. LESD 34. pantā ir aizliegts dalībvalstu starpā piemērot importa kvantitatīvos ierobežojumus, kā arī jebkuru citu pasākumu ar līdzvērtīgu iedarbību. [LESD] 35. pantā līdzīgs noteikums ir paredzēts attiecībā uz eksportu. [LESD] 36. pantā ir noteikts, ka dalībvalstis var piemērot samērīgus ierobežojumus preču brīvai apritei, ja tas ir attaisnots ar noteiktiem atļautiem apsvērumiem [6].

Muitas kodekss

3. Modernizētā muitas kodeksa [7] 36. pants ir viena no tiesību normām, kurās ir paredzēti noteikumi preču nepreferenciālas izcelsmes noteikšanai, lai piemērotu kopējo muitas tarifu, Kopienu tiesību normās par noteiktām ar preču tirdzniecību saistītām jomām paredzēti pasākumi (kas nav tarifu pasākumi) vai citi Kopienas pasākumi, kas saistīti ar preču izcelsmi [8]. Atbilstoši šim 36. pantam preces, kas pilnībā iegūtas vienā valstī vai teritorijā, uzskata par precēm ar šīs valsts vai teritorijas izcelsmi [9]. Precēm, kuru ražošanā iesaistīta vairāk nekā viena valsts vai teritorija, par izcelsmes valsti uzskata valsti vai teritoriju, kurā ir notikusi to pēdējā nozīmīgā pārveidošana [10].

4. Savā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu *Tribunale di Milano* min Regulas (ES) Nr. 952/2013 [11] 60. pantu. 60. panta 1. punkts ir izteikts tādā pašā redakcijā kā Regulas Nr. 450/2008 36. panta 1. punkts. 60. panta 2. punktā ir noteikts, ka "precēm, kuru ražošanā iesaistīta vairāk nekā viena valsts vai teritorija, par izcelsmes valsti uzskata valsti vai teritoriju, kurā ir notikusi to pēdējā nozīmīgā, ekonomiski pamatotā pārstrāde vai apstrāde šim nolūkam aprīkotā uzņēmumā, kura beidzas ar jauna produkta saražošanu vai ir svarīga tā ražošanas stadija". Tomēr attiecīgajā laikā šī tiesību norma vēl nebija spēkā [12]. Līdz ar to uzskatīšu, ka šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz Regulas Nr. 450/2008 36. pantu [13].

Apavu marķēšanas direktīva

5. Šī direktīva tika ieviesta, lai risinātu Kopienas iekšējās apavu tirdzniecības problēmas. Dalībvalstīs bija atšķirīgas marķēšanas prasības, un tādēļ saimnieciskās darbības subjektiem palielinājās izmaksas un radās šķēršļi brīvai apritei [14]. Tika uzskatīts, ka šīs problēmas visefektīvāk var tikt atrisinātas, veicot pasākumus Savienības līmenī. Likumdevējs tādēļ ieviesa saskaņošanas pasākumu, izklāstot tikai tās prasības, kas tika uzskatītas par noteikti vajadzīgām apavu brīvai apritei [15].

6 — Atkāpes no [LESD] 34. panta, kas ir norādītas tā 36. pantā, iekļauj sabiedrības morāles, sabiedriskās kārtības vai valsts drošības, cilvēku veselības un dzīvības aizsardzības, kā arī dzīvnieku un augu aizsardzības, nacionālu mākslas, vēstures vai arheoloģijas bagātību aizsardzības vai rūpnieciskā un komerciālā īpašuma aizsardzības apsvērumus.

7 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 23. aprīļa Regula (EK) Nr. 450/2008, ar ko izveido Kopienas Muitas kodeksu (Modernizētais muitas kodekss) (OV 2008, L 145, 1. lpp.; turpmāk tekstā – "Modernizētais muitas kodekss").

8 — 35. pants.

9 — 36. panta 1. punkts.

10 — 36. panta 2. punkts.

11 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 9. oktobra [Regula (ES) Nr. 952/2013], ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu (OV 2013, L 269, 1. lpp.).

12 — Tas būs spēkā no 2016. gada 1. jūnija (skat. Regulas Nr. 952/2013 288. panta 2. punktu).

13 — Savos rakstveida apsvērumos, ko Tiesai iesniegušas *UNIC* un *UNI.CO.PEL*, Eiropas Komisija un Zviedrijas valdība atsaucās uz Padomes 1992. gada 12. oktobra Regulas (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi (OV 1992, L 302, 1. lpp.) 24. pantu. Tomēr šī regula tika atcelta ar Regulu Nr. 450/2008 (skat. tās 186. pantu). Kā norādījusi Zviedrija, pēdējās minētās regulas tiesību normas kļuva piemērojamas vēlākais 2013. gada 24. jūnijā (skat. 188. panta 2. punktu), proti, pirms iesniedzējtiesā 2013. gada 27. septembrī tika uzsākta tiesvedība. Līdz ar to attiecīgajā laikā spēkā bija Regulas Nr. 450/2008 36. pants.

14 — Skat. Apavu marķēšanas direktīvas preambulas pirmo apsvērumu.

15 — Apavu marķēšanas direktīvas preambulas otrais, trešais, piektais un septītais apsvērums.

6. Apavu marķēšanas direktīvā ir noteikts, ka direktīva ir piemērojama tādu materiālu norādīšanai marķējumā, kurus izmanto patērētājiem paredzētu apavu galvenajās sastāvdaļās, un "apavi" ir definēti kā "izstrādājumi ar zolēm, kuru mērķis ir aizsargāt vai nosegt kāju [..]" (1. panta 1. punkts)[16]. Marķējumā sniedz informāciju par trim apavu daļām, kas definētas I pielikumā[17], proti, apavu virsdaļu, oderes un saistzoles daļu un ārējo zoles daļu (1. panta 2. punkts). Apavu sastāvdaļu aprakstu sniedz, izmantojot piktogrammas vai rakstītu tekstu par konkrēto materiālu, kā noteikts I pielikumā[18]. Šim aprakstam ir jāatbilst 4. pantā paredzētajām marķēšanas prasībām.

7. Atbilstoši 2. panta 1. punktam dalībvalstīm ir jāveic visi vajadzīgie pasākumi, lai nodrošinātu visu tirgū laisto apavu atbilstību Apavu marķēšanas direktīvā noteiktajām marķēšanas prasībām, neskarot citus attiecīgus Savienības noteikumus.

8. 3. pantā ir noteikts, ka, "neskarot citus attiecīgus Kopienas noteikumus, dalībvalstis neaizliedz un nekavē apavu laišanu tirgū, kas atbilst šajā direktīvā noteiktajām marķēšanas prasībām, piemērojot nesaskaņotus valsts likumdošanas aktus, kuri regulē konkrētu apavu veidu vai vispārējo apavu marķēšanu".

9. 4. panta 1. punktā minētās marķēšanas prasības ir šādas: "Saskaņā ar I pielikumu [..] informāciju par tādiem materiāliem, kuri veido vismaz 80 % no apavu virsdaļas, oderes un saistzoles laukuma un vismaz 80 % no ārējās zoles daļas apjoma. Ja neviens materiāls neveido vismaz 80 %, informācija jāsniedz par diviem galvenajiem apavu sastāvdaļās izmantotajiem materiāliem". 4. panta 2. punktā ir precizēts, ka informāciju uz apaviem norāda vai nu kā "piktogrammas, vai rakstītu tekstu, kā tas definēts un ilustrēts I pielikumā, vismaz tajā valodā vai valodās, ko nosaka patēriņa dalībvalsts saskaņā ar Līguma noteikumiem". Dalībvalstīm ir jānodrošina patērētāju pienācīga informēšana par šo piktogrammu nozīmi, vienlaicīgi nodrošinot, ka šie noteikumi nerada šķēršļus tirdzniecībai. Marķējums ir jāpiestiprina vismaz vienam apavam no katra pāra; tam ir jābūt redzamam, droši piestiprinātam attiecīgajiem apaviem un pieejamam, un marķējums nedrīkst maldināt patērētāju (4. panta 3. un 4. punkts).

10. 5. pantā ir noteikts, ka "vajadzības gadījumā marķējumam pievieno papildu informāciju rakstīta teksta veidā, kas papildina šajā direktīvā noteikto informāciju. Tomēr dalībvalstis nevar aizliegt vai kavēt laist tirgū apavus, kuri saskaņā ar 3. pantu atbilst šīs direktīvas prasībām".

Direktīva 98/34

11. Direktīvas 98/34 mērķis ir palīdzēt novērst jaunu šķēršļu radīšanu tirdzniecībai iekšējā tirgū. Ar to tika ieviests pārskatāmības un preventīvas kontroles mehānisms, paredzot dalībvalstīm prasību pirms tehnisko noteikumu pieņemšanas paziņot attiecīgo noteikumu projektu un parasti pēc tam arī ievērot vismaz trīs mēnešu bezdarbības periodu (skat. šo secinājumu 14. punktu), lai citām dalībvalstīm un Komisijai dotu iespēju iebilst pret jebkādiem iespējamajiem šķēršļiem tirdzniecībai[19].

12. Nozīme ir šādām 1. panta definīcijām:

"1. "prece" – jebkura rūpnieciski ražota prece un jebkurš lauksaimniecības produkts [..];

16 — Neizsmeļošs to preču uzskaitījums, kurām ir piemērojama Apavu marķēšanas direktīva, ir tās II pielikumā.

17 — I pielikums ir pievienots kā pielikums šiem secinājumiem. 1. punktā ir definīcijas un atbilstošās piktogrammas vai rakstīts teksts par apavu daļām (virsdaļa, oderes un saistzoles daļa un ārējā zoles daļa). Vārds "āda" ir definēts 2. punkta a) apakšpunkta i) daļā, kur ir arī norādīta atbilstošā materiāla piktogramma (vienkāršs stilizēts dzīvnieka ādas attēls).

18 — Vārds "cuoio" ir itāļu termins, kas Direktīvā ir izvēlēts kā ādas apzīmējums rakstītā tekstā. Tomēr ir jākonstatē, ka šā (apstiprinātā) termina izmantošanas dēļ kļūst piemērojams arī Likums Nr. 8/2013 (skat. šo secinājumu 15. punktu). Par attiecīgo apavu pamatlietā marķēšanu skat. šo secinājumu 16. un 63. punktu.

19 — Preambulas 2.–6. apsvērums.

[..]

3. “tehniski parametri” – parametri, kas ietverti dokumentā, kurš nosaka preces nepieciešamās īpašības, piemēram, kvalitātes līmeni [..], ieskaitot prasības, kas piemērojamas precei saskaņā ar [..] iesaiņojumu, marķēšanu vai etiķetēšanu [..];

[..]

11. “tehniski noteikumi” – tehniski parametri [..], kuru ievērošana ir obligāta, *de jure* vai *de facto* [..], kas aizliedz preces ražošanu, ievešanu, tirdzniecību vai izmantošanu [..];

[..].”

13. Atbilstoši 8. pantam dalībvalstis nekavējoties dara Komisijai zināmu jebkuru tādu tehnisko noteikumu projektu, kurus tās plāno pieņemt. Tāpat tām ir jāpaziņo Komisijai pamatojums šādu tehnisko noteikumu pieņemšanas vajadzībai, ja tas jau nav paskaidrots projektā. Tad Komisija nekavējoties informē citas dalībvalstis par projektu un visiem dokumentiem, kas tai iesniegti. 8. panta 2. punktā ir noteikts, ka Komisija un dalībvalstis var izteikt komentārus dalībvalstij, kas iesniegusi tehnisko noteikumu projektu. Šī valsts iespēju robežās ņem šos komentārus vērā tālākā tehnisko noteikumu sagatavošanā. Atbilstoši 8. panta 3. punktam dalībvalstis nekavējoties dara Komisijai zināmu tehnisko noteikumu galīgo tekstu.

14. 9. panta 1. punktā ir noteikts, ka atbilstoši 8. panta 1. punktam paziņotā tehnisko noteikumu projekta pieņemšana ir jāatliek uz trim mēnešiem (“bezdarbības periods”). Šo periodu pagarina līdz sešiem mēnešiem, ja Komisija vai cita dalībvalsts sniedz sīki izstrādātu atzinumu par to, ka plānotie pasākumi var radīt šķēršļus preču brīvai apritei iekšējā tirgū (9. panta 2. punkts). Bezdarbības periods tiek pagarināts līdz 12 mēnešiem, ja 3 mēnešu laikā no brīža, kad Komisija saņēmusi 8. panta 1. punktā minēto paziņojumu, Komisija paziņo par savu nodomu ierosināt vai pieņemt tiesību aktu jomā, uz kuru attiecas tehnisko noteikumu projekts (9. panta 3. punkts) [20].

Valsts tiesības

15. 2013. gada 14. janvāra Likums Nr. 8/2013, ar ko ieviestas jaunas tiesību normas par to, kā izmantot terminus “cuoio”, “pelle”, “pelliccia” un to atvasinājumus un sinonīmus, tika publicēts 2013. gada 30. janvāra *Gazzetta Ufficiale* Nr. 25 un stājās spēkā 2013. gada 14. februārī. Likuma Nr. 8/2013 3. panta 2. punktā ir ieviests pienākums piestiprināt etiķeti, norādot izcelsmes valsti precēm, kuras iegūtas ārvalstīs veiktas apstrādes rezultātā un kuru saražoto ādas izstrādājumu marķējumā ir izmantoti šie itāļu termini. Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu *Tribunale di Milano* norāda, ka Likums Nr. 8/2013 tika paziņots Komisijai 2012. gada 21. decembrī ar atsauces numuru 2012/667/I [21]. Līdz ar to tam bija piemērojams vismaz sākotnējais trīs mēnešu bezdarbības periods atbilstoši Direktīvas 98/34 9. panta 1. punktam [22].

20 — Detalizēti noteikumi un bezdarbības periodi pakalpojumu noteikumiem (kuriem šajā lietā nav nozīmes) nedaudz atšķiras no tiem, kas attiecas uz precēm. Tāpat ir arī atkāpes (kurām tāpat šajā lietā nav nozīmes), kas pieļauj steidzamus vai ārkārtas pasākumus, uz kuriem attiecas Direktīva 98/34, kuri, tiklīdz paziņoti, ir nekavējoties izpildāmi.

21 — Tomēr manis veiktā izpēte *Technical Regulation Information System* (turpmāk tekstā – “*TRIS* datu bāze”), kas ir Komisijas Iekšējā tirgus, rūpniecības, uzņēmējdarbības un MVU ģenerāldirektorāta pārziņā, liecina, ka Komisija Likuma Nr. 8/2013 projektu saņēma 2012. gada 29. novembrī.

22 — Skat. šo secinājumu 46. punktu.

Fakti, tiesvedība un prejudiciālais jautājums

16. *FS Retail srl*, *Luna srl* un *Gatsby srl*, atbildētājas pamatlietā, ir saimnieciskās darbības subjekti, kas tirgo apavus Itālijā. Attiecīgajiem apaviem ir itāļu uzraksti "pelle" vai "vera pelle" (īsta plāna āda) uz iekšējās zoles. Daži no attiecīgajiem apaviem tiek ražoti Ķīnas Tautas Republikā. Šo apavu izcelsme ir norādīta uz plastmasas etiķetes, kas piestiprināta pie ārējās zoles. No pamatlietas nav skaidrs, vai citu attiecīgo apavu (kas nav marķēti kā Ķīnas izcelsmes apavi) izcelsmes valstis ir citas dalībvalstis vai trešās valstis.

17. 2013. gada 27. septembrī *Unione nazionale industria conciaria* (turpmāk tekstā – "*UNIC*"), tirdzniecības apvienība, kas pārstāv ādu miecēšanas nozari, un *Unione Nazionale dei Consumatori di Prodotti in Pelle, Materie Concianti, Accessori e Componenti* (turpmāk tekstā – "*UNI.CO.PEL*"), organizācija, kas aizstāv patērētāju intereses Itālijā (turpmāk tekstā kopā – "prasītājas"), cēla prasību *Tribunale di Milano* pret atbildētājām, lūdzot noteikt pagaidu pasākumu, pamatojoties uz to, ka atbildētājas ir pārkāpušas Likuma Nr. 8/2013 3. panta 2. punktu. Prasītājas uzskata, ka, izmantojot itāļu terminus iekšējās zoles ādas apzīmēšanai, nenorādot tās izcelsmi, tiek maldināti patērētāji, jo tas ļaujot domāt, ka izmantotajai ādai un/vai visam produktam ir Itālijas izcelsme. Turklāt itāļu terminu izmantošanas prakse šādām precēm esot uzskatāma par negodīgu konkurenci, ko piekopjot trešo valstu ražotāji, radot kaitējumu Itālijas ādas un apavu rūpniecībai, jo izmantotās ādas Itālijas izcelsme ir īpašība, kas piemīt tikai apaviem, kas ražoti, izmantojot Itālijas ādu.

18. Katra no trijām atbildētājām izvirzīja iebildumu pret pagaidu noregulējumu, pamatojoties uz atšķirīgiem iemesliem, i) ka attiecīgie apavi atbilstot Apavu marķēšanas direktīvas prasībām; ii) ka, ciktāl dažu apavu preču marķējumā ir norādīts, ka to izcelsmes valsts ir Ķīna, tie atbilstot Likumam Nr. 8/2013 un Itālijas patērētāji esot atbilstoši informēti par šo preču izcelsmi, un tādēļ būtu jāatļauj šīs preces tirgot Itālijā (*Gatsby*); iii) ka Likums Nr. 8/2013 Komisijai ticis paziņots kā tehniskie noteikumi atbilstoši Direktīvai 98/34, bet ticis pieņemts, pirms bija beidzies sākotnējais bezdarbības periods, kas paredzēts šīs direktīvas 9. pantā, un tādēļ tas neesot bijis īstenojams pamatlietā (*Luna*), un iv) ka Likums Nr. 8/2013 esot nesamērīgs, jo ražotāji varot brīvi pēc savas iniciatīvas norādīt, vai precēm ir Itālijas izcelsme (*FS Retail*).

19. Pamatojoties uz minētajiem apstākļiem, *Tribunale di Milano* lūdz Tiesu sniegt prejudiciālu nolēmumu par sešiem savstarpēji saistītiem jautājumiem, kurus, iespējams, ir vieglāk saprast kopsavilkuma formā.

20. Šie jautājumi attiecas uz dažādiem veidiem, kādos Savienības tiesībām varētu būt pretrunā Likuma Nr. 8/2013 3. panta 2. punkta piemērošana precēm, kas ražotas no ādas, kas:

— ir likumīgi apstrādātas vai laistas tirgū citās dalībvalstīs, vai

— iegūtas tādas apstrādes rezultātā, kas veikta trešajās valstīs, un jau ir tikušas likumīgi laistas tirgū Eiropas Savienībā.

21. Abās šajās situācijās, iesniedzējtiesa norāda, ka Likuma Nr. 8/2013 3. panta 2. punktā ir paredzēts, ka ir obligāti jāpiestiprina etiķete ar izcelsmes valsts norādi, ja (kā tas ir šajā gadījumā) uz preces ir norādīts itāļu vārds "pelle". Tā prāto, vai šāda prasība varētu būt pretrunā:

— LESD 34.–36. pantam – kā pasākumi ar tirdzniecības dalībvalstu starpā kvantitatīvajiem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību, kas nav attaisnoti ar kādu atļautu apsvērumu (pirmais un otrais jautājums);

— Apavu marķēšanas direktīvas 3. un 5. pantam, saskaņā ar kuriem dalībvalstis nedrīkst aizliegt vai kavēt laist tirgū apavus, kas atbilst šajā direktīvā noteiktajām marķēšanas prasībām (trešais un ceturtais jautājums), vai

— izcelsmes valsti definējošajam Regulas Nr. 952/2013 60. pantam (kas ir Regulas Nr. 450/2008 36. panta pēctecis) (piektais un sestais jautājums).

22. Rakstveida apsvērumus iesniedza *UNIC* un *UNI.CO.PEL*, *Gatsby*, Vācijas, Nīderlandes un Zviedrijas valdības, kā arī Komisija. Pēc tam, kad Tiesa bija pieprasījusi, lai lietas dalībnieki atbildētu uz Komisijas rakstveida apsvērumos skarto jautājumu par to, vai Likums Nr. 8/2013 nav īstenojams tādēļ, ka tas tika pieņemts, pārkāpjot Direktīvas 98/34 9. panta 1. punktā paredzētos bezdarbības noteikumus, 2015. gada 15. janvārī notika tiesas sēde. Citi lietas dalībnieki, kas bija iesnieguši rakstveida apsvērumus, šo jautājumu nekomentēja, un iesniedzējtiesa to neiztirzāja. Tiesas sēdē *UNIC* un *UNI.CO.PEL*, Čehijas Republika, Vācija un Komisija sniedza mutvārdu apsvērumus.

Vērtējums

Ievada piezīmes

23. Tiesas sēdē, pirms Tiesai uzdoto jautājumu vērtēšanas *UNIC* un *UNI.CO.PEL* apgalvoja, ka Tiesai no sākuma būtu jāizvērtē, vai lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu būtu jāatsauc, jo valsts tiesiskais regulējums, kas aprakstīts lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, kopš tā laika ir mainījies. Tās norādīja, ka Likums Nr. 8/2013 no 2014. gada 10. novembra ir atcelts un ka Komisijai atbilstoši Direktīvai 98/34 ir paziņots jauns likumdošanas dekrēts par ādas precēm [23].

24. Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu atsaukšana ir iesniedzējtiesas, nevis Tiesas prerogatīva. Katrā ziņā neuzskatu, ka šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu būtu jāizskata ar šādu pamatu.

25. Iesniedzējtiesa skaidro, ka prasītāju pieteikums par pagaidu pasākumu noteikšanu ir balstīts uz Likumu Nr. 8/2013, kurš, pēc šīs tiesas domām, bija atbilstošais tiesiskais regulējums attiecīgajā laikā. Uz jautājumiem par Savienības tiesību interpretāciju, kurus valsts tiesa uzdevusi tiesiskajos un faktiskajos apstākļos, kuri pašai bija jānosaka un kuru precizitāte Tiesai nav jāpārbauda, attiecas atbilstības pieņēmums [24]. Tas tā ir tādēļ, ka LESD 267. pantā noteiktās procedūras pamatā ir skaidra funkciju sadale starp valsts tiesām un Tiesu, un Tiesa ir pilnvarota lemt vienīgi par minētajā pantā noteikto Savienības tiesību aktu interpretāciju vai spēkā esamību. Tiesai nav jālemj par valsts tiesību normu interpretāciju vai par to, vai iesniedzējtiesas attiecīgā termina interpretācija ir pareiza. Tiesai ir jāņem vērā lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu faktiskie un tiesiskie apstākļi, kā norādīts nolēmumā par prejudiciālu jautājumu uzdošanu. Piemērojamā valsts tiesiskā regulējuma noteikšana ir valsts tiesību interpretācijas jautājums un tādējādi neietilpst Tiesas jurisdikcijā [25].

26. Tādējādi attiecībā uz atbilstošo valsts noteikumu piemērošanu Tiesai ir jārīkojas, pamatojoties uz situāciju, kura, pēc iesniedzējtiesas domām, ir konstatēta [26]. No minētā izriet, ka Tiesai ir jāatbild uz uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem.

23 — Jaunajā pasākumā acīmredzami atkārtoti tiek piemērota sistēma, kas iepriekš bija ieviesta 1966. gadā. Tā kā Itālijas valdība nedz iesniedza rakstveida apsvērumus, nedz piedalījās tiesas sēdē, Tiesa nevarēja šo jautājumu iztirzāt sīkāk ar attiecīgās dalībvalsts pārstāvjiem. Tāpat Tiesa nezina, vai, pieņemot Likumu Nr. 8/2013, Itālijas valdība vēlējās atsaukties uz Apavu marķēšanas direktīvas 4. panta 4. punktu, kurā noteikts, ka marķējums nedrīkst maldināt patērētāju (skat. šo secinājumu 9. punktu). Līdz ar to šo jautājumu šajos secinājumos vairs neizskatīšu.

24 — Spriedums *OSA* (C-351/12, EU:C:2014:110, 56. punkts un tajā minētā judikatūra).

25 — Spriedums *Texdata Software* (C-418/11, EU:C:2013:588, 28., 29. un 41. punkts un tajos minētā judikatūra).

26 — Spriedums *Kaba* (C-466/00, EU:C:2003:127, 41. punkts).

Vispārīgi jautājumi par uzdotajiem jautājumiem

27. Būtībā iesniedzējtiesa jautā, vai Savienības tiesībām, konkrētāk, LESD 34.–36. pantam un/vai Apavu marķēšanas direktīvai, un/vai Modernizētajam muitas kodeksam, ir pretrunā Likuma Nr. 8/2013 piemērošana pamatlietā. Tā nejautā par Direktīvas 98/34 piemērojamību.

28. Tomēr Komisija savos rakstveida apsvērumos apgalvo, ka arī Direktīvas 98/34 bezdarbības prasību pārkāpuma dēļ Likums Nr. 8/2013 katrā ziņā kļūst neīstenojams. Tiesas sēdē Vācijas valdība norādīja, ka piekrīt šai nostājai.

29. Es piekrītu šim viedoklim. Es tāpat uzskatu, ka Likums Nr. 8/2013 nav saderīgs nedz ar LESD 34.–36. pantu, nedz ar Apavu marķēšanas direktīvu [27].

30. Vai Tiesai, atbildot iesniedzējtiesai, būtu jāņem vērā Direktīva 98/34?

31. Pirmkārt, ir skaidrs, ka iesniedzējtiesa, pamatojoties uz Tiesas atbildi, varētu izlemt pamatlietā, ka Likuma Nr. 8/2013 īstenošana ir pretrunā Direktīvai 98/34.

32. Otrkārt, saistībā ar LESD 34. pantā noteikto importa kvantitatīvo ierobežojumu un pasākumu ar līdzvērtīgu iedarbību aizliegumu ir jānorāda, ka Direktīva 98/34 ir *sui generis* instruments, kas izstrādāts, lai aizsargātu preču brīvu apriti un lai veicinātu vienmērīgu iekšējā preču un pakalpojumu tirgus darbību [28]. Tā nodrošina, ka Komisija un dalībvalstis tiek brīdinātas, pirms tiek pieņemti jauni tehniskie noteikumi, kas varētu radīt šķēršļus tirdzniecībai. Tādējādi Direktīva 98/34 darbojas, izmantojot preventīvu kontroli [29]. Turklāt, lai arī Direktīvā 98/34 ir noteikta pārskatāmības procedūra un informācijas apmaiņa par tehniskajiem standartiem un noteikumiem, bet tajā pašā nav noteikti materiālie noteikumi, bezdarbības perioda neievērošana ir būtiska procedūras noteikuma pārkāpums, kura dēļ attiecīgie tehniskie noteikumi kļūst nepiemērojami [30].

33. Lai arī atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai Tiesa nevar mainīt valsts tiesas uzdotos jautājumus [31], šie jautājumi ir jāizskata visu to Savienības tiesību normu gaismā, kurām visdrīzāk ir nozīme strīda atrisināšanai pamatlietā [32]. Ja tiek iesniegts lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, lūdzot interpretēt Savienības tiesību normas, Tiesai ir jāsniedz valsts tiesai atbilde, kas tai būs lietderīga un ļaus izskatīt savu lietu. Tiesas uzdevums ir interpretēt visas Savienības tiesību normas, kas valsts tiesām vajadzīgas, lai izlemtu prāvas, kuras iesniegtas izskatīšanai šajās tiesās, pat ja šīs tiesību normas nav skaidri norādītas jautājumos, kurus tai ir nosūtījušas šīs tiesas [33]. Tas tā ir it īpaši tad, ja pastāv acīmredzams tiesību jautājums, kuram varētu būt nozīme, valsts tiesai izskatot lietu. Ja tas tā ir (kā tas ir šajā lietā), Tiesa to var izskatīt.

34. Situācija atšķiras, ja Tiesai tiek lūgts spriest par Savienības tiesību akta *spēkā esamību*. Tādā gadījumā Tiesai nevar likt izskatīt pamatu, ko valsts tiesa nav izvirzījusi [34].

35. Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz jautājumiem par Savienības tiesību interpretāciju, nevis spēkā esamību. Sniedzot attiecīgo Direktīvas 98/34 tiesību normu interpretāciju, Tiesa vienkārši izpildīs savu pienākumu izvērtēt uzdotos jautājumus *visu* to Savienības tiesību normu gaismā, kam ir nozīme strīda izšķiršanai pamatlietā.

27 — Skat. šo secinājumu 48. un nākamos punktus.

28 — Spriedums *Fortuna* u.c. (C-213/11, C-214/11 un C-217/11, EU:C:2012:495, 26. punkts un tajā minētā judikatūra).

29 — Skat. Direktīvas 98/34 preambulas 2.–6. apsvērumu un šo secinājumu 11. punktu.

30 — Spriedums *Unilever* (C-443/98, EU:C:2000:496, 44. punkts). Skat. tālāk šo secinājumu 45. punktu.

31 — Spriedumi *Dumon* un *Froment* (C-235/95, EU:C:1998:365, 25.–27. punkts) un *RI.SAN.* (C-108/98, EU:C:1999:400, 16. un 17. punkts).

32 — Spriedums *Efir* (C-19/12, EU:C:2013:148, 27. punkts).

33 — Spriedums *Fuß* (C-243/09, EU:C:2010:609, 39. punkts).

34 — Spriedums *Simon, Evers & Co* (C-21/13, EU:C:2014:2154, 26.–28. punkts).

36. Tomēr tiesas sēdē Čehijas Republika izvirzīja atšķirīgu iebildumu. Aiz jautājuma par to, vai Direktīvas 98/34 dēļ Likums Nr. 8/2013 kļūst neīstenojams (kā tā apgalvo), slēpjoties iepriekšējs jautājums par to, vai valsts tiesai būtu jāizvērtē šis jautājums pēc savas ierosmes. Čehijas Republika apgalvo, ka valsts tiesām nav šāda pienākuma trīs iemeslu dēļ: i) atbilstoši tiesu pasivitātes noteikumam civillietās (plaši atzīts valsts procesuāls noteikums) nedrīkst tikt pārsniegts lietas dalībnieku prasības apjoms [35]; ii) izņēmums no Tiesas judikatūrā par patērētāju tiesību aizsardzību attīstītā valsts procesuālās autonomijas principa [36] nebūtu pēc analoģijas piemērojams Direktīvai 98/34, un iii) valsts tiesām tiktu uzlikts neiespējams un apgrūtinošs pienākums, ja tādos apstākļos kā šajā lietā tām tiktu pieprasīts noteikt, vai valsts tiesību normas ir tehniskie noteikumi Direktīvas 98/34 1. panta 11. punkta izpratnē.

37. Nedomāju, ka šos iebildumus var apstiprināt.

38. Pirmkārt, man šķiet, ka Čehijas valdība aicina Tiesu risināt šo jautājumu, pamatojoties uz vispārīgu informāciju par to, ka puses tiesvedībā ir strīda pavēlnieki un ka pastāv vispārīgs valsts tiesību noteikums par tiesu pasivitāti civillietās. Tomēr Tiesai nav informācijas par to, vai Itālijas procesuālajās tiesībās šāds noteikums ir. Tādējādi Tiesa nevar analizēt šāda noteikuma lomu (ja tāds pastāv) pamatlietā, tā virzienu un raksturīgās īpašības kopumā [37]. Manuprāt, Tiesa nevar veikt abstraktu vērtējumu.

39. Otrkārt, no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu skaidri izriet, ka tas, ka Likums Nr. 8/2013 tika paziņots Komisijai, ir minēts pamatlietā [38]; un iesniedzējtiesas lietas materiāli liecina, ka *Luna* savai aizstāvībai pamatlietā apgalvo, ka Likums Nr. 8/2013 nav īstenojams tādēļ, ka tas ticis pieņemts, pārkāpjot Direktīvas 98/34 9. panta 1. punktā noteiktās bezdarbības prasības [39]. Tādējādi ir skaidrs, ka, ja Itālijas procesuālajās tiesībās ir noteikums par tiesu pasivitāti civillietās, iesniedzējtiesa šo noteikumu nepārkāptu, šajā lietā izvērtējot Direktīvu 98/34. Līdz ar to netiktu radīts jauns izņēmums no valsts procesuālās autonomijas principa.

40. Treškārt, man zināmā mērā simpatizē Čehijas Republikas apgalvojums, ka valsts tiesai nevajadzīgi tiktu uzlikts pārmērīgs slogs, ja tai ikreiz *ex officio* būtu jāizvērtē, vai konkrētais valsts pasākums ir tehniskais noteikums, kas ietilpst Direktīvas 98/34 piemērošanas jomā. Šo jautājumu ne vienmēr ir viegli noteikt.

41. Runājot par šo argumentu, jānorāda, ka atbilstoši faktiem šajā lietā nebija šāda pienākuma – jautājums par iespējamo Direktīvas 98/34 nozīmīgumu jau bija precīzi radies iesniedzējtiesai.

42. Vispārīgāk jānorāda, ka es neierosinu, ka katrā atsevišķajā gadījumā valsts tiesai noteikti pēc savas ierosmes būtu jāizvērtē, vai konkrētais pasākums ietilpst Direktīvas 98/34 piemērošanas jomā.

35 — Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, ja procesuālie noteikumi nav saskaņoti, Savienības tiesības ir jāīsteno atbilstoši procedūrām un noteikumiem, kas paredzēti valsts tiesībās (vispārīgs valsts procesuālās autonomijas princips). Šis princips ir pakļauts diviem nosacījumiem. Prasības, kas balstītas uz Savienības tiesībām, nedrīkst tikt izskatītas nelabvēlīgāk par prasībām, kas balstītas uz valsts tiesībām (līdzvērtības princips), un valsts tiesības nedrīkst padarīt praktiski neiespējamu vai ārkārtīgi sarežģīt Savienības tiesībās piešķirto tiesību izmantošanu (efektivitātes princips). Skat., piemēram, spriedumu *CA Consumer Finance* (C-449/13, EU:C:2014:2464, 23. punkts un tajā minētā judikatūra).

36 — Izvērtējot Padomes 1993. gada 5. aprīļa Direktīvu 93/13/EEK par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos (OV 1993, L 95, 29. lpp.), Tiesa ir nospriedusi, ka atbilstoši Savienības tiesībām valsts tiesām pēc savas ierosmes ir jāizvērtē līguma noteikumu negodīgums, ja tām ir pieejami vajadzīgie tiesiskie un faktiskie aspekti. Tas tā ir tādēļ, ka Direktīvas 93/13 pamatā ir pieņēmums, ka patērētājs salīdzinājumā ar pārdevēju vai piegādātāju ir vājākā stāvoklī gan attiecībā uz iespēju veikt pārrunas, gan attiecībā uz informētības līmeni. Skat. spriedumu *Kušionová* (C-34/13, EU:C:2014:2189, 48. punkts un tajā minētā judikatūra).

37 — Spriedums *CA Consumer Finance* (C-449/13, EU:C:2014:2464, 25. punkts).

38 — Skat. šo secinājumu 18. punktu.

39 — Ko savos rakstveida apsvērumos apstiprinājusi Komisija.

43. Drīzāk man šķiet, ka pienākums izvērtēt Direktīvu 98/34 katrā ziņā rodas tad, ja vai nu i) fakti un apstākļi ir tādi, ka valsts tiesai ir informācija ar norādi uz to, ka attiecīgās valsts tiesību normas *ir tikušas* paziņotas Komisijai atbilstoši Direktīvas 98/34 8. panta 1. punktam, vai ii) lietas dalībnieks apgalvo, ka pasākums, uz kuru ir atsaukušies, vēršoties pret viņu, ir pasākums, kas ietilpst Direktīvas 98/34 piemērošanas jomā. Tad valsts tiesai ir jāizvērtē šis jautājums un, vajadzības gadījumā, ir jāņem vērā pienākums ievērot bezdarbības prasības atbilstoši 9. pantam un neīstenojamības sekas attiecībā uz privātpersonām. Es savukārt uzskatu, ka šis pienākums pastāv pat tad, ja viena no pamatlietas pusēm tieši neatsaucas uz attiecīgā valsts noteikuma neīstenojamību tādēļ, ka nav ievērotas Direktīvas 98/34 prasības.

Analīze atbilstoši Direktīvai 98/34

44. Apavi ir "prece" Direktīvas 98/34 1. panta 1. punkta izpratnē. Marķēšanas prasības Likumā Nr. 8/2013 ir "tehniski parametri" tās 1. panta 3. punkta izpratnē, jo tie attiecas uz preču – apavu – iesaiņošanu, tirdzniecību vai marķēšanu, un tādējādi tajā ir noteiktas īpašības, kādām šai precei ir jāpiemīt. Pats Likums Nr. 8/2013 skaidri ietilpst tās 1. panta 11. punkta piemērošanas jomā kā tehniskie noteikumi. Līdz ar to Itālijai bija gan jāpaziņo Likums Nr. 8/2013 atbilstoši 8. panta 1. punktam, gan jāievēro 9. pantā norādītie bezdarbības periodi.

45. Direktīvas 98/34 8. un 9. panta teksts ir skaidrs attiecībā uz to, ka ar šīm tiesību normām tiek radīta Eiropas Savienības procedūra valsts noteikumu projektu kontrolei, jo to spēkā stāšanās datums ir pakļauts nosacījumam, ka Komisija un/vai citas dalībvalstis pret tiem neiebilst. Tiesa ir nospriedusi, ka šī preventīvā kontrole būs daudz efektīvāka, ja direktīva tiks interpretēta tā, ka paziņošanas pienākuma pārkāpums tiek uzskatīts par būtisku procedūras pārkāpumu, kas liedz attiecīgos tehniskos noteikumus piemērot privātpersonām[40]. Tāpat no pastāvīgās judikatūras izriet, ka, ja tehniskie noteikumi tiek pieņemti, pārkāpjot pienākumu ievērot Direktīvas 98/34 9. panta 1. punktā paredzētās bezdarbības prasības, tie tāpat nav īstenojami, vēršoties pret privātpersonām[41].

46. Komisija paziņojumu par Likuma Nr. 8/2013 priekšlikumu saņēma 2012. gada 29. novembrī[42]. Pēc šī paziņojuma Rumānijas valdība sniedza komentārus atbilstoši Direktīvas 98/34 8. panta 1. punktam. Gan Vācijas, gan Spānijas valdība sniedza sīki izstrādātus atzinumus atbilstoši 9. panta 2. punkta otrajam ievilkumam[43]. Tiesas sēdē Komisija informēja Tiesu, ka sākotnējais trīs mēnešu bezdarbības periods beidzās 2013. gada 1. martā, bet ka tas tika pagarināts līdz 2013. gada 30. maijam sīki izstrādātu atzinumu dēļ. Iesniedzējtiesa skaidro, ka Likums Nr. 8/2013 (tomēr) tika pieņemts 2013. gada 14. februārī. Pieņemšanas datums ir skaidrs Direktīvas 98/34 9. panta 1. punktā paredzētā bezdarbības perioda pārkāpums.

47. Līdz ar to Likums Nr. 8/2013 nav piemērojams tiesvedībā starp privātpersonām.

LESD 34.–36. pants – pirmais un otrais jautājums

48. Iesniedzējtiesa skaidro, ka Likums Nr. 8/2013 ir piemērojams ādas precēm vispār; un es Tiesai uzdotos jautājumus saprotu kā tādus, kas aptver visas no ādas ražotās preces, nevis tikai apavus. Tā kā Apavu marķēšanas direktīva ir jāinterpretē LESD 34.–36. panta gaismā, katrā ziņā ir ērti sākt ar šo Līguma noteikumu iztirzāšanu.

40 — Spriedums *CIA Security International* (C-194/94, EU:C:1996:172, 41., 44. un 54. punkts).

41 — Spriedums *Unilever* (C-443/98, EU:C:2000:496, 40.–44. un 49. punkts).

42 — Skat. šo secinājumu 15. punktu un 21. zemsvītras piezīmi. Šo datumu apstiprināja arī Vācijas valdība un Komisija savos attiecīgajos apsvērumos.

43 — Skat. *TRIS* datu bāzi attiecībā uz paziņojumu Nr. 2012/667/I.

49. Pienākums piestiprināt etiķeti ar izcelsmes valsts norādi ādas precēm, kuras iegūtas tādas apstrādes rezultātā, kas veikta ārvalstīs, un kurās izmantoti itāļu termini "cuoio", "pelle" vai "pelliccia" (vai to atvasinājumi vai sinonīmi), ir pasākums ar importa kvantitatīvajiem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību, kas apgrūtina vai sadārdzina šādu preču brīvu apriti. Jau ilgu laiku ir ticis atzīts, ka preču izcelsmes norādīšanas mērķis ir ļaut patērētājiem nošķirt savas valsts preces no importa precēm un ka tas viņiem *inter alia* ļauj izvērtēt jebkādus aizspriedumus, kas tiem varētu būt pret ārvalstu precēm. Vienotā tirgū izcelsmes marķēšanas prasība ne tikai apgrūtina citās dalībvalstīs attiecīgajās nozarēs ražotu preču tirdzniecību dalībvalstī, bet arī palēnina ekonomisko iekļūšanu iekšējā tirgū, nelabvēlīgi ietekmējot saražoto preču pārdošanu darba dalīšanas starp dalībvalstīm dēļ [44].

50. Tādām marķēšanas prasībām kā Likuma Nr. 8/2013 3. panta 2. punktā paredzētās piemīt šīs īpašības.

51. Šāda veida prasība kavē ādas preču brīvu apriti, jo tad, kad ārvalstu preces, kurām ir piemērota šī prasība, tiek tirgotas Itālijā, i) patērētāji šīs preces var naidīgi uztvert marķēšanas prasību dēļ un ii) šīs preces var netikt ielaistas Itālijas tirgū, ja šīs marķēšanas prasības nav tikušas ievērotas.

52. Šīs prasības dēļ arī ārpus Itālijas apstrādāto ādas preču aprite varētu būt dārgāka. Tādējādi saimnieciskās darbības subjektiem, kas šādas preces laiž Itālijas tirgū, varētu rasties lielākas marķēšanas izmaksas nekā viņu konkurentiem (kuri tirgo Itālijā pārstrādātās ādas preces), jo tiem varētu būt jāražo un jāpievieno īpašas vai papildu etiķetes Itālijas tirgum. Tā tas it īpaši ir tad, ja Likuma Nr. 8/2013 3. panta 2. punktā noteiktā izcelsmes norādes marķējumā prasība ir obligāta pat tad, ja etiķete ir domāta Savienības tirgum kopumā ar vārdu "āda" vairākās valodās vai ar slēptu piktogrammu, kas atļauta atbilstoši Apavu marķēšanas direktīvai (šajā ziņā teksts nav skaidrs).

53. Turklāt Likums Nr. 8/2013 ir diskriminējošs pasākums, jo tas ir piemērojams tikai ādas precēm, kas ražotas ārpus Itālijas un nav ražotas no Itālijas ādas. Itālijā ražotajām precēm nav piemērojama papildu marķēšanas prasība pat tad, ja tiek izmantota ne Itālijā ražota āda un to aprakstā izmantoti itāļu termini.

54. Likums Nr. 8/2013 arī nevar būt attaisnots ar kādu no ierobežotajiem izņēmumiem LESD 36. pantā [45]. Šajā gadījumā nevar atsaukties uz patērētāju tiesību aizsardzību, jo šis izņēmums no preču brīvas aprites principa ir izmantojams tikai attiecībā uz vienādi piemērojamiem pasākumiem [46]. Jāpiebilst, ka tad, kā Tiesa norādījusi lietā Komisija/Apvienotā Karaliste [47], ja Itālijas izcelsmes āda, kas izmantota apavos, pēc patērētāju domām, sniedz zināmas vēlamas īpašības, šo preču ražotāju interesēs ir pašiem norādīt šo izcelsmi vai nu uz precēm, vai iepakojuma.

55. Līdz ar to Likums Nr. 8/2013 ir skaidri pretrunā LESD 34. pantam un tam nevar tikt piemērots izņēmums atbilstoši LESD 36. pantam [48].

44 — Spriedums Komisija/Vācija (C-325/00, EU:C:2002:633, 23. punkts un tajā minētā judikatūra).

45 — Skat. šo secinājumu 2. punktu un 6. zemsvītras piezīmi.

46 — Spriedums *Rewe-Zentral* (120/78, EU:C:1979:42, 8. punkts).

47 — Spriedums Komisija/Apvienotā Karaliste (207/83, EU:C:1985:161).

48 — Nekas Tiesas rīcībā esošajos lietas materiālos neliecina, ka būtu piemērojams LESD 35. pants (eksporta kvantitatīvo ierobežojumu aizliegums), un es attiecīgi neesmu veikusi nekādu šim pantam veltītu analīzi.

Apavu marķēšanas direktīva – trešais un ceturtais jautājums

56. Ar trešo un ceturto jautājumu iesniedzējtiesa jautā, vai Apavu marķēšanas direktīvai ir pretrunā, ka dalībvalstis nosaka marķēšanas prasības ar izcelsmes valsts norādi, ja attiecīgajām ādas precēm tiek piestiprināta etiķete, kurā lietots itāļu vārds "pelle" (vai tā sinonīmi). Es saprotu, ka šie jautājumi attiecas tikai uz apaviem, nevis uz ādas precēm vispār [49].

57. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, ja konkrētajā nozarē ir pārmērīgi saskaņoti tiesību akti Savienības līmenī, valsts pasākumi šajā jomā ir jāizvērtē attiecīgā saskaņošanas tiesiskā regulējuma, nevis Līguma gaismā [50].

58. Manuprāt, Apavu marķēšanas direktīvā nav pārmērīgi saskaņoti visi apavu marķēšanas aspekti. Tādējādi 5. pantā ir skaidri norādīts, ka šajā direktīvā noteikto informāciju var papildināt ar papildu informāciju rakstīta teksta veidā, un tās preambulas septītajā apsvērumā ir noteikts, ka Apavu marķēšanas direktīva "nosaka tikai tās prasības, kas ir saistošas to preču brīvai apritei, uz kurām tā attiecas". Tomēr direktīvā nav izsmeļoši reglamentēta apavu galveno sastāvdaļu ražošanā lietoto materiālu marķēšana. Norādot, ka attiecīgie apavi ir ražoti no ādas, ir jālieto vai nu attiecīgais vārds ("cuoio" itāļu valodā), vai slēpta piktogramma, kas norādīta I pielikuma 2. punkta a) apakšpunkta i) daļā.

59. Kopā lasot 1. un 4. pantu un I pielikumu, jāsecina, ka Apavu marķēšanas direktīvā ir norādīts, ka direktīvā tādējādi nav noteiktas minimālās prasības, bet gan izsmeļoši noteikumi. Līdz ar to dalībvalstis nedrīkst noteikt stingrākas prasības. Turklāt 3. pantā dalībvalstīm ir skaidri aizliegts aizliegt vai kavēt to apavu brīvu apriti, kas atbilst direktīvā noteiktajām marķēšanas prasībām.

60. Tādējādi, ja apavi atbilst Apavu marķēšanas direktīvā noteiktajām marķēšanas prasībām, Itālijas tiesībās nedrīkst to apriti iekšējā tirgū pakļaut nosacījumam, ka tāpat ir jānorāda ādas izcelsmes valsts.

61. Iesniedzējtiesa it īpaši jautā, vai dalībvalstis nedrīkst uzlikt tādu marķēšanas prasību kā attiecīgā prasība pamatlietā precēm, kuras ražotas ārpus Itālijas un sastāv no ādas, kas ražota citās dalībvalstīs vai trešajās valstīs, un kuras *ir* likumīgi tikušas laistas iekšējā tirgū (trešais jautājums), vai kuras iepriekš *nav* likumīgi tikušas laistas iekšējā tirgū (ceturtais jautājums).

62. Šķiet, ka Apavu marķēšanas direktīvas 3. pantā ir skaidri aizliegts tādā valsts pasākumā kā Likums Nr. 8/2013 noteikt papildu marķēšanas prasības apaviem, kuri sastāv no citās dalībvalstīs apstrādātas ādas vai kuri likumīgi tikuši laisti tirgū šajās valstīs. (Šāds pienākums tāpat nav saderīgs ar LESD 34. pantu šo secinājumu 48.–55. punktā minēto iemeslu dēļ.) Tāpat ar Apavu marķēšanas direktīvu nav saderīga šāda pasākuma piemērošana apaviem, kas ražoti trešajās valstīs no šajās valstīs apstrādātas ādas, ja pēc tam apavi likumīgi ir tikuši ievesti iekšējā tirgū.

63. Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu nav norādīts, vai attiecīgās apavu preces pamatlietā atbilst Apavu marķēšanas direktīvas prasībām. Konkrēti, Tiesai nav ticis pateikts, vai vārdi "pelle" vai "vera pelle" uz attiecīgo apavu iekšējās zoles ir papildu informācija tai informācijai, kas prasīta 4. pantā un I pielikumā, vai arī apavi ir marķēti tikai ar šiem vārdiem un tajos nav nedz ādas piktogrammas, kas norādīta I pielikuma 2. punkta a) apakšpunkta i) daļā, nedz rakstīta itāļu vārda "āda" ("cuoio").

64. Labas kārtības labad ir jāpiebilst, ka, ja attiecīgās preces neatbilst Apavu marķēšanas direktīvas prasībām, tad nostāja būtu vispārīgāk jāizvērtē LESD 34. panta gaismā [51].

49 — Skat. Apavu marķēšanas direktīvas 1. panta 1. punktu.

50 — Spriedums *AGM-COS.MET* (C-470/03, EU:C:2007:213, 50. punkts un tajā minētā judikatūra).

51 — Skat. šo secinājumu 48.–55. punktu.

Modernizētais muitas kodekss – piektais un sestais jautājums

65. Manuprāt, nav jāizvērtē, vai Likums Nr. 8/2013 ir saderīgs ar noteikumiem par preču izcelsmes noteikšanu atbilstoši Modernizētajam muitas kodeksam (piektais un sestais jautājums). Regulas Nr. 450/2008 36. pants attiecas uz nepreferenciālu preču izcelsmes noteikšanu noteiktos 35. pantā izklāstītos apstākļos [52]. Nešķiet, ka šie noteikumi varētu vai nu ļaut, vai aizliegt Likuma Nr. 8/2013 3. panta 2. punkta piemērošanu. Turklāt netiek apstrīdēts, ka attiecīgo preču ražošanā izmantotās ādas izcelsmes valsts nav Itālija. Tātad, manuprāt, piektajam un sestajam jautājumam nav nozīmes, un līdz ar to uz tiem nav jāatbild.

Secinājumi

66. Ņemot vērā iepriekš norādītos apsvērumus, piedāvāju Tiesai uz *Tribunale di Milano* (Itālija) lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbildēt šādi:

Valsts tiesību norma, kurā ir noteikts pienākums piestiprināt etiķeti ar to ādas preču izcelsmes valsts norādi, kas iegūtas ārvalstīs veiktas apstrādes rezultātā, ja šo preču aprakstā ir lietoti tādi termini kā "āda", "plāna āda" vai "kažokāda" (vai to atvasinājumi vai sinonīmi) attiecīgās dalībvalsts valodā vai valodās, ir tehnisks noteikums Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 22. jūnija Direktīvas 98/34/EK, kas nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko standartu un noteikumu, un Informācijas sabiedrības pakalpojumu noteikumu sfērā, 1. panta 11. punkta izpratnē. Tās pieņemšana, pārkāpjot šīs direktīvas 9. panta 1. punktā norādīto bezdarbības periodu, ir būtiska procedūras noteikuma pārkāpums, kura dēļ tā kļūst nepiemērojama.

Šāds noteikums katrā ziņā ir diskriminējošs pasākums ar importa kvantitatīvajiem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību, kas ir aizliegts LESD 34. pantā un uz kuru neattiecas neviens no tā 36. pantā uzskaitītajiem izņēmumiem. Līdz ar to tas nav piemērojams tiesvedībā starp privātpersonām civillietā.

Visbeidzot, ciktāl šāds noteikums ir piemērojams apaviem, kas atbilst Eiropas Parlamenta un Padomes 1994. gada 23. marta Direktīvā 94/11/EK par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz tādu materiālu norādīšanu marķējumā, kurus izmanto patērētājiem paredzētu apavu galvenajās sastāvdaļās, noteiktajām marķēšanas prasībām, tas tostarp nav saderīgs ar šīs direktīvas 3. un 5. pantu.

Direktīvas 94/11/EK I pielikums

52 — Skat. šo secinājumu 3. punktu.

1. **Definīcijas un atbilstošas piktogrammas vai rakstīti teksti par apavu daļām, kas jāidentificē.**

Piktogrammas *Rakstītie teksti*

a) **Apavu virsdaļa**
Šī ir tā struktūrālā elementa ārējā daļa, kas piestiprināta ārējai zolei.

F Tige
D Obermaterial
IT Tomaia
NL Bovendeel
EN Upper
DK Overdel
GR ΕΠΑΝΩΜΕΡΟΣ
ES Empeine
P Parte superior
►A1 CZ Vrch
EST Pealne
LV Virsa
LT Viršus
HU Felsőrész
M Wiċċ
PL Wierzch
SI Zgornji del
SK Vrch ◄
►M1 BG лицева част
RO Față ◄
►M2 HR Gornjište ◄

b) **Oderes un saistzoles daļa**
Šīs ir virsas un saistzoles oderes daļas, kas veido apavu izstrādājuma iekšpusi.

F Doublure et semelle de propreté
D Futter und Decksohle
IT Fodera e Sottopiede
NL Voering en inlegzool
EN Lining and sock
DK Foring og bindsål
GR ΦΟΔΡΕΣ
ES Forro y plantilla
P Forro e Palmilha
►A1 CZ Podšívka a stélka
EST Vooder ja sisetald
LV Odere un ieliekamā saistzole
LT Pamušalas ir įklotė
HU Bélés és fedőtalpbélés
M Inforra u suletta
PL Podszewka z wyściółką
SI Podloga in vložek (steljka)
SK Podšívka a stielka ◄
►M1 BG подплата и стелка
RO Căptușeală și acoperiș de brant ◄
►M2 HR Podstava i uložna tabanica ◄

Piktogrammas *Rakstītie teksti*

c) **Ārējās zoles daļa**

Šī ir apavu izstrādājuma apakšējā daļa, kas pakļauta abrazīvai valkāšanai un piestiprināta apava virsdaļai.

F Semelle extérieure
D Laufsohle
IT Suola esterna
NL Buitenzool
EN Sole
DK Ydersål
GR ΣΟΛΑ
ES Suela
P Sola
►A1 CZ Podešev
EST Välistald
LV Ārējā zole
LT Padas
HU Járótalp
M Pett ta' barra
PL Spód
SI Podplat
SK Podošva ◄
►M1 BG външно ходило
RO Talpă exterioară ◄
►M2 HR Potplat (donjište) ◄

2. **Materiālu apraksti un atbilstošas piktogrammas**

Materiālu piktogrammām jāatrodas uz etiķetes blakus piktogrammām, kuras norāda 3 apava daļas, kā noteikts 4. pantā un šā pielikuma 1. daļā.

Piktogramma *Rakstīti teksti*

a) **1. Āda**

Vispārīgs apzīmējums ādai, kura ir ar oriģinālu šķiedru struktūru, samērā nešķelta, miecēta, lai padarītu mitruma necaurlaidīgu. Mati un vilna var būt nenoņemta. Āda, kas gatavota no tādas ādas, kura sadalīta kārtās vai segmentos pirms vai pēc miecēšanas. Tomēr, ja miecēta āda ir mehāniski un/vai ķīmiski sadalīta pa šķiedrām, mazos gabaliņos vai pulverī, un noteiktu līdzekļu iedarbībā vai bez tās iegūtas sloksnes vai citas formas izstrādājums, šīs sloksnes vai formas nav uzskatāmas par ādu. Ja ādai ir virsmas pārklājums neatkarīgi no tā uzklājuma vai uzlīmētas apdares, šīs virsmas kārtas nedrīkst būt biezākas par 0,15 mm. Tādējādi visas ādas ir pārklātas, neskarot citas juridiskas saistības, piemēram, Vašingtonas konvenciju.

Ja neobligātajā rakstītajā tekstā, kas noteikts 5. pantā, izmanto jēdzienu "āda ar visu apmatojumu", tas attiecas uz ādu, kurai ir oriģinālā apmatojuma struktūra, atdalīta epiderma un virsma nav atdalīta ar pulēšanu, slīpēšanu vai šķelšanu.

F Cuir
D Leder
IT Cuoio
F Cuir
EN Leather
DK Læder
GR ΔΕΡΜΑ
ES Cuero
P Couros e peles curtidas
►A1 CZ Useň
EST Nahk
LV Āda
LT Oda
HU Bőr
M Ġilda
PL Skóra
SI Usnje
SK Useň ◄
►M1 BG кожа
RO Piei cu față naturală ◄
►M2 HR Koža ◄

	Piktogramma	*Raksīti teksti*
a) **II. Pārklāta āda** Āda, kuras virsmas pārklājums, kas piestiprināts ādai, nepārsniedz vienu trešdaļu no izstrādājuma kopējā biezuma, bet ir biezāks par 0,15 mm.		F Cuir enduit D Beschichtetes Leder IT Cuoio rivestito NL Gecoat leder EN Coated leather DK Overtrukket laeder GR ΕΠΕΝΔΕΔΥΜΕΝΟ ΔΕΡΜΑ ES Cuero untado P Couro revestido ►A1 CZ Povrstvená useň EST Kaetud nahk LV Pārklāta āda LT Padengta oda HU Bevonatos bőr M Ġilda miksija PL Skóra pokryta SI Krito usnje SK Povrstvená useň ◄ ►M1 BG кожа с покритие RO piei cu față corectată ◄ ►M2 HR Koža korigiranog lica ◄
b) **Dabīgi tekstilmateriāli un sintētiski vai neausti tekstilmateriāli** "Tekstilmateriāli" ir visi izstrādājumi, ko nosaka Direktīva 71/307/EEK un tās grozījumi		F Textile D Textil IT Tessili NL Textiel EN Textile DK Tekstil-materialer GR ΥΦΑΣΜΑ ES Textil P Têxteis ►A1 CZ Textilie EST Tekstiil LV Tekstilmateriāls LT Tekstilė HU Textil M Tessut PL Materiał włókienniczy SI Tekstil SK Textil ◄ ►M1 BG текстил RO Textile ◄ ►M2 HR Tekstil ◄